

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Н. В. Савінова, А. Ю. Нездатна

Методична серія
Випуск № 470

ВИКЛАДАННЯ КУРСУ
«ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ
В ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ТА
ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ООП»

Методичні вказівки

*Студентам спеціальності А6 Спеціальна освіта
(за спеціалізаціями) спеціалізації А6.01 Логопедія
(для дистанційної та змішаної форм навчання)*

Миколаїв – 2026

УДК 376-056.264.

С 13

*Рекомендовано до друку засіданням кафедри соціальної роботи,
педагогіки і логопедії ЧНУ ім. Петра Могили
(протокол №17 від 9 квітня 2025 р.)*

*Рекомендовано до друку засіданням ради навчально-наукового
медичного інституту ЧНУ ім. Петра Могили
(протокол №9 від 14 травня 2025 р.)*

Рецензент:

ШЕВЧЕНКО В. В., канд. психол. наук, доцент, в.о. завідувач
кафедри психології. Навчально-наукового медичного інституту
Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Савінова Н. В., Нездатна А. Ю.

С 13 Викладання курсу «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП : мет. рек. студентам спеціальності А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями) спец. А6.01 Логопедія (для дистанційної та змішаної форм навчання. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2026. 32 с. (Методична серія; вип. 470)

Видання адресовано викладачам, студентам спеціальності «Спеціальна освіта». Методичні рекомендації допоможуть студентам при підготовці практичних та лабораторних занять з курсу «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП».

УДК 376-056.264.

ISSN 1811-492X

© Савінова Н. В.,
© Нездатна А.Ю.
© ЧНУ ім. Петра Могили

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
Підготовка до лекцій, семінарських, практичних, лабораторних занять.....	9
Написання рефератів, доповідей, есе.....	10
ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ.....	11
ПРАКТИЧНІ ТА СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	14
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ.....	19
Види і форми самостійної роботи студентів	19
Завдання для самостійної роботи.....	20
ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА	22
Орієнтовна тематика есе, доповідей	22
ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	23
Контрольні запитання з дисципліни	23
Контрольні завдання.....	23
ФОНД ОЦІННИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ	23
Перелік питань до заліку.....	23
Критерії і система оцінювання діяльності студентів.....	25
Критерії оцінки якості знань з дисципліни в процесі усного заліку:....	26
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ДИСЦИПЛІНИ.....	27

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП» є нормативною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр зі спеціальностей 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.01 «Логопедія» і передбачає вивчення теоретико-методичних основ практичного індивідуального й диференційованого логопедичного й психокорекційного супроводу осіб з ООП.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП» є:

- формування у студентів цілісної системи знань про індивідуалізацію та диференціацію в освітньо-корекційному процесі дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку, ООП;
- розуміння структури та організації індивідуальних, підгрупових занять, підбору завдань;
- визначення рівнів допомоги для цієї категорії дітей.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- отримати знання щодо індивідуалізації та варіативності ступенів диференціації навчання;
- використовувати критерії індивідуалізації, диференціації в побудові змісту, виборі засобів, методів, прийомів логопедичної корекції та навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, ООП, які передбачатимуть забезпечення їх індивідуального темпу засвоєння знань, формування компетенцій та компетентностей;
- вміти визначати й аналізувати індивідуальні особливості розвитку у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, ООП;
- розширити бачення щодо основних напрямків психокорекційної та логокорекційної допомоги при реалізації індивідуального (індивідуалізованого) навчання для кожної окремої дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку, ООП;
- застосовувати індивідуально-диференційований підхід у практичній, консультативній діяльності, психокорекційному й логопедичному супроводі дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, ООП;
- отримати набір практичних умінь і навичок для здійснення індивідуально-диференційованого підходу дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку, ООП.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

ПРН 02. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 04. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей;

- рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання;
- визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

ПРН 05. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 08. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах;

- прогнозувати їх розвиток;
- визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів;
- аналізувати і порівнювати альтернативи;
- оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

ПРН 09. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН 16. Розробляти програми індивідуального розвитку, впроваджувати їх, оцінювати якість;

- уміти конструювати і реалізовувати індивідуальний, освітній маршрут мовленнєвого розвитку дитини, адекватний потребам дитини з перших років життя.

Інтегральні компетентності: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 03. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК 04. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК 05. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 06. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК 07. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК 10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 11. Здатність до прийняття, аналізу, апробації та впровадження інноваційних діагностичних і корекційно-розвиткових технологій вивчення мовленнєвого розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредит 1. Тема 1. Сутність понять індивідуалізація, диференціація, індивідуально-диференційований підхід.

- 1) Диференціація та індивідуалізація навчання в культурно-освітній траєкторії.
- 2) Індивідуалізація та диференціація: порівняльна характеристика.
- 3) Види та форми диференціації навчання.
- 4) Селективна та елективна диференціація.
- 5) Рівні диференційованого навчання.
- 6) Індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, особливими освітніми потребами в інклюзивному класі : складники навчальної діяльності - мотиваційний, операційний, змістовий.

Кредит 2. Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти й психокорекційного супроводу дітей з ООП.

- 1) Дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації. Вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП, порушеннями мовленнєвого розвитку:
 - врахування загальної готовності дітей до навчальної діяльності;
 - моніторинг змін рівнів підготовки учнів, психологічного стану дитини за різними факторами;
 - вивчення індивідуальних особливостей дитини різними методами;
 - здійснення перспективного аналізу, прогноз майбутніх утруднень;
 - використання індивідуальної та групової роботи в усіх можливих варіантах;
 - коригування освітніх втрат дитини на визначених етапах навчального процесу;
 - створення індивідуальної освітньої траєкторії дитини як персонального шляху реалізації її особистісного потенціалу.
- 2) Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП, порушеннями мовленнєвого розвитку у важкі соціальні періоди;
- 3) Організація роботи в мінігрупах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП, порушеннями мовленнєвого розвитку та їхнього соціального спілкування;
- 4) Погляди українських вчених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу дітей з ООП, порушеннями мовленнєвого розвитку;

Тема 3. Диференційована логопедична корекція.

- 1) Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії;
- 2) Принципи диференційованої логопедичної корекції;
- 3) Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції;

- 4) Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи;
- 5) Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції;
- 6) Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції;

Кредит 3. Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.

- 1) Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. Побудова індивідуально-диференційованого заняття:
 - структура, дидактичні посібники, засоби. Диференційовані завдання та вправи у формуванні звуковимови;
 - лексико-граматичної будови мовлення, формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.
- 2) Специфічні прийоми диференційованої психокорекційної й логопедичного супроводу.
- 3) Мета, завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям.
- 4) Проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.

Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі.

- 1) Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання:
 - методи й прийоми формування мотивації до інклюзивного навчання;
 - методи й прийоми формування пізнавальної сфери в інклюзивному класі; методи й прийоми формування контрольних-оцінних дій в процесі інклюзивного навчання.
- 2) Технологічні кроки рівневої диференціації.
- 3) Дидактика індивідуального навчання.
- 4) Технологія програмованого навчання Е. Паркхерст.
- 5) Блокове (модульне) навчання.
- 6) Групові технології в інклюзивному навчанні.
- 7) Белл-ланкастерська система. Система Траппа.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

У процесі вивчення дисципліни використовуються не тільки традиційні форми (лекції, практичні заняття, самостійна та науково-дослідна робота, консультації) і методи (усний виклад, бесіда, демонстрація реальних і схематичних зображень, виконання вправ) навчання, але й активні та інтерактивні технології та методи :

- ділові ігри, моделювання студентами на заняттях ситуацій;
- логозанять, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності, з подальшим їх аналізом;
- рішення психолого-педагогічних завдань;
- розбір проблемних ситуацій, навчальні дискусії ;
- аналіз навчальних відеоматеріалів та педагогічної документації) ;
- підсумковим контролем з дисципліни є залік;

Підготовка до лекцій, семінарських, практичних, лабораторних занять

Проведення лекцій в інноваційних (активних, інтерактивних) формах вимагає спеціальної підготовки для залучення студентів до спілкування й активного сприйняття матеріалу. Самостійна робота повинна проводитися по заздалегідь підготовленому викладачем плану, за завданнями, рекомендаціями.

Підготовка до семінарських занять – традиційна форма самостійної роботи студентів, що включає відпрацювання лекційного матеріалу, вивчення рекомендованої літератури, конспектування запропонованих джерел. На семінарах заняттях можуть зачитуватися заздалегідь підготовлені доповіді і проходити їх обговорення. Можливо також залучення студентів до рецензування робіт своїх колег. У цьому випадку, у межах самостійної роботи з підготовки до семінару слід заздалегідь ознайомитися зі змістом рецензованих робіт. Ефективність результатів семінарського заняття багато в чому залежить від методичного керівництва з підготовки до заняття.

Підготовка до опитування, колоквиуму, проведеного в рамках семінарського заняття, вимагає з'ясування питань, винесених на заняття, підготовки виступів, повторення основних термінів, запам'ятовування алгоритмів.

Серйозна теоретична підготовка необхідна для проведення практичних і лабораторних занять.

Самостійність здобувачів може бути забезпечена розробкою методичних вказівок по проведенню цих занять із чітким визначенням мети їх

проведення. Вказівки щодо виконання завдань практичних і лабораторних занять будуть сприяти прояву в ході роботи самостійності і творчої ініціативи.

Написання рефератів, доповідей, есе

Реферат – форма письмової роботи, яку рекомендується застосовувати при вивченні профільних дисциплін професійного циклу. При підготовці реферату студенти навчаються самостійно вивчати групу джерел з певної теми, яка, як правило, детально не висвітлюється на лекціях.

Мета написання реферату – оволодіння практичними навичками аналізу та узагальнення вивчених матеріалів відповідно до вимог, що пред'являються до наукових звітів.

Основні етапи підготовки реферату:

- вибір теми;
- консультації з науковим керівником;
- підготовка плану реферату;
- робота з джерелами, збір матеріалу;
- написання тексту реферату;
- оформлення рукопису і подання її науковому керівникові;
- захист реферату.

Доповіді, по суті своїй є близькими до рефератів, проте їх область істотно звужена. Підготовка доповіді дозволяє студентіві ґрунтовно вивчити те, що його цікавить, викласти матеріал в компактному та доступному вигляді, привнести в текст полеміку, набутих навичок науково-дослідницької роботи, усного мовлення, ведення наукової дискусії. У ході підготовки доповіді можуть бути підготовлені презентації, роздаткові матеріали. Доповіді можуть зачитуватися й обговорюватися на семінарських заняттях, студентських наукових конференціях. При цьому трудомісткість доповіді, підготовленої для конференції зазвичай вище, і, відповідно, вище повинна бути і оцінка.

Есе – невелика за обсягом самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем з відповідної дисципліни. Роль цієї форми самостійної роботи дуже багато важить при формуванні універсальних компетенцій випускника, які передбачають придбання основ гуманітарних, соціальних та економічних знань.

Есе повинно містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію відповідної дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми.

Залежно від специфіки дисципліни форми есе можуть значно диференціюватися. У деяких випадках це може бути аналіз зібраних

конкретних даних з досліджуваної проблеми, аналіз матеріалів із засобів масової інформації, детальний розбір запропонованої викладачем проблеми з розгорнутими поясненнями і аналізом прикладів, що ілюструють досліджувану проблему і т. д.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекція 1-2 (4 години).

Тема 1. Сучасний підхід до проблеми індивідуалізації та диференціації навчання.

План

1. Диференціація та індивідуалізація навчання в культурно-освітній траєкторії.
2. Індивідуалізація та диференціація: порівняльна характеристика.
3. Види та форми диференціації навчання.
4. Селективна та елективна диференціація.
5. Рівні диференційованого навчання.
6. Індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі : складники навчальної діяльності - мотиваційний, операційний, змістовий.

***Ключові слова:** індивідуалізація навчання, диференціація навчання, індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання, навчання дітей з ООП.*

Лекція 3-4 (4 години).

Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти і психокорекційного супроводу дітей з ООП.

План

1. Дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації.
2. Вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП:
 - врахування загальної готовності дітей до навчальної діяльності;
 - моніторинг змін рівнів підготовки учнів, психологічного стану дитини за різними факторами;
 - вивчення індивідуальних особливостей дитини різними методами;
 - здійснення перспективного аналізу, прогноз майбутніх утруднень;
 - використання індивідуальної та групової роботи в усіх можливих варіантах;
 - коригування освітніх втрат дитини на визначених етапах навчального процесу;
 - створення індивідуальної освітньої траєкторії дитини як персонального шляху реалізації її особистісного потенціалу.
3. Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП у важкі соціальні періоди.

4. Організація роботи в міні-групах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП і їхнього соціального спілкування.
5. Погляди українських учених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу.

***Ключові слова:** освітні втрати, індивідуальна освітня траєкторія, індивідуальні особливості дитини.*

Лекція 5-6 (4 години).

Тема 3. Диференційована логопедична корекція.

План

1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії.
2. Принципи диференційованої логопедичної корекції.
3. Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції.
4. Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи .
5. Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції.
6. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.

***Ключові слова:** диференційована логопедична корекція, рівні допомоги дитині, етапи логокорекції.*

Лекція 7-8 (4 години).

Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.

План

1. Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
2. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби.
3. Диференційовані завдання та вправи у:
 - а) формуванні звуковимови;
 - б) лексико-граматичної будови мовлення,
 - в) формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.
4. Специфічні прийоми диференційованої психокорекційного й логопедичного супроводу.
5. Мета, завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям.

6. Проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.

Ключові слова: психокорекційний супровід, логопедичний супровід, диференційовані завдання.

Лекція 9 (2 години).

Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі.

План

1. Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання:
 - а) методи й прийоми формування мотивації до інклюзивного навчання;
 - б) методи й прийоми формування пізнавальної сфери в інклюзивному класі;
 - в) методи й прийоми формування контрольно-оцінних дій в процесі інклюзивного навчання.
2. Технологічні кроки рівневої диференціації.
3. Дидактика індивідуального навчання.
4. Технологія програмованого навчання Е. Паркхерст.
5. Блокове (модульне) навчання.
6. Групові технології в інклюзивному навчанні.
7. Белл-ланкастерська система. Система Трампа.

Ключові слова: інклюзивне навчання, індивідуальне навчання, рівнева диференціація.

ПРАКТИЧНІ ТА СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Сучасний підхід до проблеми індивідуалізації та диференціації навчання.

Практичне заняття 1 (2 години).

Теоретичний блок

1. Індивідуалізація і диференціація: спільне та відмінне.
2. Диференціація в практичній логопедії.
3. Диференційований логопедичний супровід.
4. Розв'язання практичних задач з розробки диференційованих завдань для груп дітей різного віку та різних назологій.

Практичний блок

1. Підберіть завдання для внутрішньогрупової диференціації. Заняття з розвитку мовлення в першому класі. Тема: Моя улюблена казка.
2. Підберіть завдання для внутрішньогрупової диференціації. Заняття з ознайомлення з природою для дітей старшого дошкільного віку. Тема: Жива та нежива природа.
3. Індивідуалізуйте завдання з вивчення частин тіла із дітьми із різними назологіями мовленнєвих порушень.

Практичне заняття 2 (2 години).

Теоретичний блок

1. Диференціація та індивідуалізація навчання в культурно-освітній траєкторії.
2. Диференціація в освіті. Види диференціації навчання.
3. Форми диференціації навчання.
4. Селективна та елективна диференціація.

Практичний блок

1. Запишіть до словника термінів визначення наступних понять:
 - *індивідуальний підхід;
 - *диференційоване виховання;
 - *диференційоване навчання.
2. Складіть інтелектуальну карту «Побудова процесу диференційованого навчання».

Практичне заняття 3 (2 години).

Теоретичний блок

1. Рівні диференційованого навчання.
2. Диференційований підхід до навчання у спеціальній школі.
3. Індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі.
4. Складники навчальної діяльності - мотиваційний, операційний, змістовий.

Практичний блок

1. Визначте умови ефективного впровадження диференційованого навчання в умовах інклюзивного класу.
2. Наведіть приклади впровадження диференційованого навчання на уроках математики в першому класі з інклюзивною формою навчання.
3. Представте у вигляді схеми структуру навчальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі.

Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти і психокорекційного супроводу дітей з ООП.

Практичне заняття 4-5 (4 години).

Теоретичний блок

1. Дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації.
2. Вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП:
 - врахування загальної готовності дітей до навчальної діяльності;
 - моніторинг змін рівнів підготовки учнів, психологічного стану дитини за різними факторами;
 - вивчення індивідуальних особливостей дитини різними методами;
 - здійснення перспективного аналізу, прогноз майбутніх утруднень;
 - використання індивідуальної та групової роботи в усіх можливих варіантах;
 - коригування освітніх втрат дитини на визначених етапах навчального процесу;
 - створення індивідуальної освітньої траєкторії дитини як персонального шляху реалізації її особистісного потенціалу.

Практичний блок

1. Доповніть практичними прикладами реалізацію вимог до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП.

Практичне заняття 6-7 (4 години).

Теоретичний блок

1. Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП у важкі соціальні періоди.
2. Діагностування та компенсація освітніх втрат учнів з ООП в початковій школі.
3. Організація роботи в міні-групах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП і їхнього соціального спілкування .
4. Погляди українських учених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу.

Практичний блок

1. Розв'язання практичних задач з розробки диференційованих завдань для груп дітей різного віку та різних назологій.

Тема 3. Диференційована логопедична корекція.

Практичне заняття 8-9 (4 години).

Теоретичний блок

1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії.
2. Компетентнісна парадигма диференційованої логопедичної корекції.
3. Проблема технологічної складової системи диференційованої логопедичної корекції.
4. Принципи диференційованої логопедичної корекції.
5. Загальнодидактичні принципи.
6. Спеціальні принципи.

Практичний блок

Диференційований підхід до постановки звуків при дизартрії, ринолалії.

1. Розкрийте особливості кожного етапу постановки звуків при дизартрії:
 - підготовчий етап;
 - постановка звуку;
 - автоматизація в складах, словах, реченнях;
 - диференціація звуків.
2. Розкрийте особливості кожного етапу постановки звуків при ринолалії:
 - підготовчий етап;
 - постановка звуку;
 - автоматизація в складах, словах, реченнях;
 - диференціація звуків.
3. Поясніть особливості проведення логопедичного масажу при дизартрії та ринолалії. Вкажіть відмінності його проведення, протипоказання та показання до його застосування.
4. Охарактеризуйте особливості проведення дихальної гімнастики для цих назологій.

Практичне заняття 10-11 (4 години).

Теоретичний блок

1. Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції.
2. Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи.
3. Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції.
4. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.

Практичний блок

Диференційований підхід до постановки звуків при дислалії, диспрасії.

1. Розкрийте особливості кожного етапу постановки звуків при дислалії:
 - підготовчий етап;
 - постановка звуку;
 - автоматизація в складах, словах, реченнях;
 - диференціація звуків.
2. Розкрийте особливості кожного етапу постановки звуків при диспрасії:
 - підготовчий етап;
 - постановка звуку;
 - автоматизація в складах, словах, реченнях;
 - диференціація звуків.
3. Механічна та функціональна дислалія. Відмінності в роботі логопеда.
4. Дефіцит дрібної та великої моторики у повсякденній діяльності у дітей із диспрасією.

Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.

Практичне заняття 12-13 (4 години).

Теоретичний блок

1. Організація корекційно-логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.
2. Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
3. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби.
4. Диференційовані завдання та вправи у:
 - а) формуванні звуковимови;
 - б) лексико-граматичної будови мовлення,
 - в) формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.

Практичний блок

1. Розробити фрагмент заняття з корекції вимови звуку Р (етап автоматизації у словах) для дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями. Враховуючи нозологію та особливості дітей запропонувати диференційовні завдання та вправи.

Практичне заняття 14-15 (4 години).

Теоретичний блок

1. Специфічні прийоми диференційованого психокорекційного й логопедичного супроводу.

2. Використання інноваційних та традиційних технологій в системі диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
3. Мета, завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям.
4. Проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.

Практичний блок

1. Наведіть практичні приклади використання інноваційних технологій в системі диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
2. Оберіть один із специфічних прийомів диференційованого психокорекційного й логопедичного супроводу. Вкажіть переваги його використання та коло його застосування.

Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі.

Практичне заняття 16 (2 години)

Теоретичний блок

1. Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання.
2. Методи й прийоми формування мотивації до інклюзивного навчання.
3. Методи й прийоми формування пізнавальної сфери в інклюзивному класі.
4. Методи й прийоми формування контрольо-оцінних дій в процесі інклюзивного навчання.

Практичний блок

1. Розробіть рекомендації по застосуванню психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання.
2. Розробіть вправи та завдання по розвитку когнітивної сфери у дітей з інтелектуальною недостатністю.

Практичне заняття 17-18 (4 години).

Теоретичний блок

1. Технологічні кроки рівневої диференціації.
2. Дидактика індивідуального навчання.
3. Технологія програмованого навчання Е. Паркхерст.
4. Блокове (модульне) навчання.
5. Групові технології в інклюзивному навчанні.
6. Белл-ланкастерська система. Система Трампа.

Практичний блок

1. Напишіть есе «Важливість та результативність використання диференціації та індивідуалізації в інклюзивному освітньому закладі».

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Реалізація завдань вивчення ОК «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП» передбачає активізацію самостійної роботи (СР) магістрантів.

Здобувач має оволодіти фундаментальними знаннями, професійними вміннями та навичками діяльності, досвідом творчої та дослідницької діяльності задля вирішення нових проблем, досвідом соціально-оцінної діяльності. Уміння творчої, дослідницької, оцінної діяльності формуються в процесі самостійної роботи студентів.

У межах курсу використовуються наступні види СР: підготовка до лекцій, практичних занять, залків, іспитів, виконання практичних завдань, творчих інноваційних проєктів.

Методичне забезпечення СР: рекомендації до організації самостійної роботи студентів; практично-зорієнтовані завдання та ін. Досить широко представлені завдання аналітичного характеру, що потребують навичок роботи з науковими джерелами, публікаціями на актуальні теми теорії і практики спеціальної педагогіки, спеціальної психології та логопедії в порівняльному аспекті, аналізу концептуальних підходів, що сформувалися в різні етапи розвитку науки, розуміння причин, механізмів, симптоматики мовленнєвих порушень, методів їх подолання та попередження.

Види і форми самостійної роботи студентів

Для викладача при плануванні та організації самостійної роботи одним із найскладніших завдань виступає відбір і конструювання завдань для самостійної роботи з дисципліни.

Види і форми самостійної роботи затверджуються на кафедрі при розробці навчально-методичного забезпечення, робочої програми навчальної дисципліни.

З урахуванням цілей і завдань, що вирішуються в процесі виконання самостійної роботи, а також специфіки змісту виділяються наступні види самостійної роботи студентів:

репродуктивна – самостійне вивчення окремих тем (питань) дисципліни (з використанням підручників, першоджерел, додаткової літератури);

- 1) підготовка тез, виписок;
- 2) конспектування навчальної та наукової літератури;

- 3) складання таблиць і логічних схем для систематизації навчального матеріалу;
- 4) графічне зображення структури тексту;
- 5) робота зі словниками та довідниками;
- 6) робота з нормативними документами;
- 7) використання аудіо- і відеозаписів, комп'ютерної техніки та Internet;
- 8) робота з підготовки до аудиторних занять, ділових ігор і тематичних дискусій, конспектування лекцій;
- 9) заучування і запам'ятовування відповідей на питання для самоперевірки;
- 10) повторення навчального матеріалу і т. д. *Мета такого виду робіт* – закріплення знань, формування умінь і навичок.

пошуково-аналітична і практична – аналітична обробка тексту, а саме

1) анутовання, рецензування, реферування, контент-аналіз, складання резюме та ін.. Передбачається:

- підготовка повідомлень, доповідей, виступів на семінарських і практичних заняттях;
 - пошук літератури та інших інформаційних джерел;
- 2) основний науковий потенціал зосереджений по заданій темі:
- підготовка аналітичних оглядів, довідок;
 - виконання контрольних робіт;
 - виконання вправ;
 - вирішення ситуаційних, практичних / професійних завдань;
 - моделювання різних видів і компонентів професійної діяльності.

творча (науково-дослідна) – передбачає написання наукових статей і доповідей, а саме:

- участь у науково-дослідній роботі, розробці проектів, спрямованих на вирішення практичних завдань;
- участь у конференціях, олімпіадах, конкурсах, виконання курсових робіт, спеціальних творчих завдань;
- написання есе з проблемних питань, написання кваліфікаційної роботи, тощо.

Творча самостійна робота вимагає аналізу проблемної ситуації, отримання нової інформації. Студент повинен самостійно зробити вибір засобів і методів вирішення проблеми.

Зміст самостійної роботи визначається специфікою компетенцій, що формуються і застосовуванням при цьому освітніх технологій.

Конкретні види і форми організації самостійної роботи з урахуванням курсу навчання, рівня підготовки студентів та інших факторів творчої діяльності викладача.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Інструкція: із запропонованих до кожної теми завдань оберіть і виконайте одне.

1. Здійснити словникову роботу (занести до термінологічного словничка зміст понять, що визначають сутність теми): біля 15 одиниць.
2. Підібрати список літератури до теми (15 першоджерел).
3. Розробити контрольні тести до теми (15 одиниць)
4. Підготувати кейс-стаді (3 одиниці) до теми
5. Нормативно-правове забезпечення спеціальної освіти та інклюзивного навчання. Навчальні плани, програми.
6. Аналітичний огляд державних документів, що регламентують процес організації спеціальної освіти та інклюзивного навчання.
7. Розробити формально-логічну схему лекції.
8. Підготувати фрагмент лекції для самостійного проведення (тривалість до 5 хв.).
9. Підготувати есе на тему «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП в умовах дистанційної роботи».
10. Підібрати перелік електронних джерел знань (25 одиниць) зі спеціальної психології.
11. Підібрати перелік підручників і навчальних посібників зі спеціальної педагогіки.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання магістрантами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна тематика есе, доповідей

1. Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
2. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби.
3. Диференційовані завдання та вправи у:
 - а) формуванні звуковимови;
 - б) лексико-граматичної будови мовлення,
 - в) формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.
4. Специфічні прийоми диференційованого психокорекційного й логопедичного супроводу.
5. Мета, завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям.
6. Проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Інструкція: надайте коротку структуровану відповідь на наступні запитання.

1. Поясніть взаємообумовленість напрямків корекційно-розвивального навчання.
2. Розкрийте особливості реалізації формування мотивації до навчання у дітей з ООП. Наведіть приклади використання різних методів та прийомів.
3. Формування пізнавальних процесів, мовлення, особистості учня на уроці під час інклюзивного навчання.
4. Назвіть методи формування в учнів з особливими освітніми потребами контрольньо-оціночної діяльності під час навчання.
5. Наведіть прийоми по зниженню рівня негативних емоційних проявів учня до процесу навчання в умовах інклюзивного навчання.

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії.
2. Принципи диференційованої логопедичної корекції.
3. Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції.
4. Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи .
5. Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції.
6. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.

ФОНД ОЦІННИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ

Перелік питань до заліку

1. Дати визначення поняттям «індивідуалізація», «диференціація», «диференційований логопедичний супровід».
2. Індивідуалізація і диференціація: назвіть спільне та відмінне.
3. Охарактеризуйте систему диференціації в практичній логопедії.
4. Представте диференціацію та індивідуалізацію навчання в культурно-освітній траєкторії.
5. Диференціація в освіті. Види диференціації навчання.
6. Диференціація в освіті. Форми диференціації навчання.
7. Охарактеризуйте селективну та елективну диференціації.
8. Представте рівні диференційованого навчання.
9. Диференційований підхід до навчання у спеціальній школі.
10. Індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі. Складники навчальної діяльності - мотиваційний, операційний, змістовий.

11. Означте дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації.
12. Назвіть вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП.
13. Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП у важкі соціальні періоди.
14. Охарактеризуйте організацію роботи в міні-групах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП і їхнього соціального спілкування .
15. Представте погляди українських учених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу.
16. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії.
17. Означте принципи диференційованої логопедичної корекції.
18. Назвіть функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції.
19. Опишіть дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи .
20. Означте рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції.
21. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.
22. Представте структурну організацію системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
23. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби.
24. Підберіть диференційовані завдання та вправи у формуванні звуковимови.
25. Підберіть диференційовані завдання та вправи у лексико-граматичної будови мовлення.
26. Підберіть диференційовані завдання та вправи у формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.
27. Охарактеризуйте специфічні прийоми диференційованої психокорекційного й логопедичного супроводу.
28. Назвіть мету та завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям.
29. Представте проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.
30. Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання.
31. Назвіть технологічні кроки рівневої диференціації.

32. Представте дидактику індивідуального навчання.
33. Охарактеризуйте технологію програмованого навчання Е. Паркхерст.
34. Представте блокове (модульне) навчання.
35. Опишіть групові технології в інклюзивному навчанні.
36. Белл-ланкастерська система. Система Трампа.

Критерії і система оцінювання діяльності студентів

Разом максимальна кількість балів протягом семестру – 70 балів.

1. Виконання самостійної роботи: 16 балів.

Самостійна робота виконана на «задовільно» від 1 до 8 балів.

Самостійна робота виконана на «добре» від 9 до 13 балів.

Самостійна робота виконана на «відмінно» від 14 до 16 балів.

2. Опитування та виступи на групових заняттях (18 практичних занять по 3 бали - загалом 54 бали) – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацьовувати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 3 бали. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 3 бали ставиться у такому випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 2 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках; мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

3. Усна залікова відповідь – 30 балів.

Усна відповідь оцінюється на «задовільно» – 15 – 19 балів.

Усна відповідь оцінюється на «добре» – 20 – 25 балів.

Усна відповідь оцінюється на «відмінно» – 26 – 30 балів.

Разом – 100 балів.

Критерії оцінки якості знань з дисципліни в процесі усного заліку:

Від 26 до 30 балів виставляється, якщо студент володіє знаннями з дисципліни; демонструє глибину розуміння навчального матеріалу з логічним і аргументованим його викладом; володіє понятійно-категоріальним апаратом з дисципліни; демонструє практичні вміння та навички.

Від 20 до 25 балів виставляється, якщо студент володіє основними знаннями в галузі дисципліни; показує достатню глибину розуміння навчального матеріалу, але відзначається недостатня системність і аргументованість подачі знань з дисципліни; допускає незначні неточності у вживанні понятійно-категоріального апарату з дисципліни; демонструє практичні вміння та навички.

Від 15 до 19 балів виставляється, якщо студент демонструє знання з дисципліни, але нечітко розуміє сутність навчального матеріалу; припускається фактичних помилок, знає не в повному обсязі; демонструє недостатню системність знань; проявляє незнання понятійно-категоріального апарату дисципліни; несформовані практичні уміння і навички.

Від 0 до 14 балів виставляється, якщо студент має розрізнені, неповні знання з дисципліни або знання практично відсутні, несформовані практичні уміння і навички.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ДИСЦИПЛІНИ

Основна література

1. Алексеєва, С. (2021). Індивідуалізація навчання у закладах загальної освіти як педагогічна проблема. *InterConf*, (42), 290–296. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2021.026>
2. Алексеєва, С. (2021). Індивідуалізація навчання: принципи побудови, методи і форми реалізації. Збірник наукових праць ЛОГО□. Взято з: <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v2>.
3. Алексеєва, С. (2022). Теоретичні і методичні засади проєктування моделей індивідуалізації навчання. *Альманах науки*, 2(53), 17-20. Взято з: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730030>
4. Алексеєва, С. В. (2022). Дидактичні умови індивідуалізації навчання в закладах загальної середньої освіти. У *Scientific Progressive Methods and Tools* (с. 77–83). Riga, Latvia: Avots.
5. Арістова, Н. О. (2021). Дидактичні засади індивідуалізації навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти: методологія дослідження. Анотовані результати науководослідної роботи Інституту педагогіки за 2021 рік. Київ: Педагогічна думка, 31–33.
6. Барановська, О.В. (2021). Теоретико-методологічні основи індивідуалізації навчання в початковій школі. *Theoretical foundations of the functioning of Education. Ways to improve the effectiveness of educational activities: collective monograph*. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 16–23.
7. Боряк, О.В., Білоножко, О. М. (2013). Інноваційні форми організації навчання української мови в старших класах спеціальної школи. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія «Корекційна педагогіка та спеціальна психологія»*, 23, 24–28.
8. Братанич, О. Г. (2008). Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи [автореф. дис. канд. пед. наук]. Криворізький державний педагогічний університет. Взято з: <https://dspace.duet.edu.ua/jspui/handle/123456789/281>
9. Братанич О.Г. Диференціація навчання на уроці як головний засіб гуманізації, оптимізації, реалізації розвивальної функції навчального процесу. *Зб. наук. праць / за ред. А.Й. Капської. Вип. 3. Київ : НПУ, «Логос», 2000. С. 212–230.*
10. Братанич О.Г. Психолого-педагогічні детермінанти диференційованого навчання. *Зб. наук. праць / за ред. В.К. Бураяка. Вип. 4. Кривий Ріг : КДПУ, 2002. С. 340–347.*

11. Братанич О.Г. Групова навчальна діяльність як основа технології диференціації урочної пізнавальної діяльності учнів основної школи. Зб. наук. праць УДПУ імені П. Тичини / за ред. М. Т. Мартинюка. Ч. 1. Умань : СПД Жовтий, 2008. С. 26–31.
12. Васьківська Г., Кизенко В. Теоретико-методичні засади диференціації навчання в сучасній школі. Рідна школа. 2011. № 6. С. 15–20.
13. Гришко О. І., Клевака Л. П. Врахування індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку з різними типами нервової системи у процесі навчання, виховання та розвитку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 188. С. 63-69. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-188-63-69>
14. Дидактичні засади диференціації навчання в основній школі : монографія / [авт. кол.: В. І. Кизенко, Г. О. Васьківська, С. П. Бондар й ін.]; за наук. ред. В. І. Кизенка. Київ : Педагогічна думка, 2012. 216 с.
15. Дейниченко Г. В., Чібісов О. Д., Кабанська О. С. Особливості профільної диференціації навчання. *Наумовські читання: матеріали ХХ наук.-метод. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених (м. Харків, 3-4 листопада 2022 р.)*. Харків : ХНПУ, 2022. С. 376-379. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a5c42c43-0393-46ef-883a-8075b41fa01c/content>.
16. Коберник Г. І. Індивідуалізація навчання молодших школярів в умовах розв'язування адаптованих навчальних завдань. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2013. № 46. С. 101–105.
17. Кравець Н. Види освітньої диференціації. *Magismp*. 2020. № 34. С. 58 URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17942/1/21Kravets.pdf>
18. Кремень, В. Г. (ред.) (2021). Індивідуалізація навчання. Енциклопедія освіти. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ. Юрінком Інтер.
19. Малихін О. В., Арістова Н. О., Алексеєва С. В. Індивідуалізація навчання як засіб компенсації освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнний час: методичні рекомендації. Київ. Інститут педагогіки НАПН України. 2023. 59 с.
20. Підліпняк І. Ю. Реалізація індивідуально-диференційованого підходу в умовах різновікової групи закладу дошкільної освіти. *Věda a perspektivy*. 2023. № 3(22). С. 233–244. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-3\(22\)-233-244](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-3(22)-233-244) .
21. Прядко Л.О. Особливості індивідуалізації навчання в інклюзивному навчальному закладі. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова,

- О. В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. Т. 2. 310 с. С. 144–152.
22. Психолого-педагогічні та технологічні основи диференційованої логодіагностики та логокорекції: монографія. Кол. автор. Н. В. Савінова, Н. В. Стельмах, І. В. Середа та ін. Миколаїв: Іліон, 2017. 270 с.
 23. Сак Т. Технологія портфоліо в інклюзивному класі. Дефектологія. 2009. № 4. С. 25–29
 24. Савінова Н. В. Теоретико-методичні засади диференційованої логопедичної корекції: монографія. Миколаїв: НУК, 2012. 281 с.
 25. Савінова Н. В. Логодіагностика та логокорекція мовленнєвої діяльності дошкільників із тяжкими порушеннями мовлення. Миколаїв: Іліон, 2017. 286 с.
 26. Топузов, О., Малихін, О., Алексеева, С., Арістова, Н. (2023). Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у профільній старшій школі: методичний посібник. Київ. Інститут педагогіки НАПН України.
 27. Топузов, О. М. (Ред.). (2023). Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка. Взято з https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/Osvitni_vtraty.pdf

Додаткова

1. Дегтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с.
2. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина перша. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 335 с.
3. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
4. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://griml.com/xgiWd>
5. Савінова Н. В. Інноватика в логопедії. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, ПІ(36), Issue: 74, 2015. С. 51-55.
6. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с.

Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти та науки України – офіційний сайт

<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

<http://www.nbu.gov.ua/node/1539>

<https://biblhgpa.jimdofree.com/>

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

<http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.

<http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.

ДЛЯ ПОТАТОК

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації. Випуск 470

***Наталія Володимирівна Савінова,
Анастасія Юріївна Нездатна***

**ВИКЛАДАННЯ КУРСУ
«ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ
В ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ТА
ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ООП»**

*студентам спеціальності А6 Спеціальна освіта_ (за спеціалізаціями)
спеціалізації А06.01 «Логопедія»
(для дистанційної та змішаної форм навчання)*

Редактор Антоничева В.О.
Комп'ютерна верстка, Олисько Я.Є.
Друк Волинець С.Л. Фальцювально-палітурні роботи Мішалкіна О.Є.

Підп. до друку 09.02.2026.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк різнограф.
Ум. друк. арк. 2,00. Обл.-вид. арк. 1,3.
Тираж 10 пр. Зам. № 7088.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50–03–32, 8 (0512) 76–55–81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018.